

**Tézy na rigorózne skúšky pre študijný odbor
Sociálna práca
na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**

PREDMET: SOCIÁLNA PRÁCA

Dejiny sociálnej práce. Stručné vymedzenie jednotlivých období, dejiny sociálnej práce na území bývalej ČSR. Významné osobnosti sociálnej práce vo svete a na Slovensku v minulosti a súčasnosti.

Východiská sociálnej práce ako profesionálnej aktivity. Cieľ sociálnej práce, koncept sociálneho fungovania, paradigmy sociálnej práce.

Profesionalizácia sociálnej práce. Aktuálne otázky a problémy sociálnej práce ako profesie na Slovensku. Supervízia ako nástroj profesionalizácie sociálnych pracovníkov a pracovníčok. Etické aspekty výkonu sociálnej práce. Súčasný stav vo vzdelávaní sociálnych pracovníkov vo svete a u nás. Kompetencie sociálneho pracovníka /pracovníčky, uplatnenie na trhu práce, špecifiká činnosti sociálnych pracovníkov.

Sociálna práca ako samostatný vedný odbor a aplikovaná veda. Miesto sociálnej práce v systéme vied. Súčasná chápanie sociálnej práce v období postmoderny.

Výskum v oblasti sociálnej práce. Špecifiká výskumu v sociálnej práci. Význam výskumu. Koncepcia tvorby projektu. Kvantitatívny a kvalitatívny výskum v sociálnej práci. Základné výskumné metódy a techniky v sociálnej práci aplikované v kvantitatívnom a kvalitatívnom výskume.

Základné prístupy a charakteristiky jednotlivých teórií sociálnej práce. Humanistická a existenciálna teória v sociálnej práci, ich význam a využitie v praxi sociálneho pracovníka. Prístup orientovaný na klienta (C. Rogers), transakčná analýza (E. Berne), existenciálna analýza a logoterapia (V. E. Frankl). Kognitívne-behaviorálna teória a jej využitie v praxi sociálneho pracovníka. Ekosociálna teória a jej využitie v praxi sociálnej práce. Antiopresívne prístupy, ich ciele a imperatívy. Ich význam. Nové sociálne riziká a možnosti riešenia prostredníctvom sociálnej práce.

Metódy a metodika sociálnej práce. Sociálna práca s jednotlivcom. Sociálna práca so skupinou. Etapy práce so skupinou. Sociálna práca s komunitou. Situácie vyvolávajúce potrebu sociálnej práce s komunitou. Využitie špeciálnych metód pri sociálnej práci s klientom. Krízová intervencia. Sociálne poradenstvo. Mediácia. Manažment v sociálnej práci.

PREDMET: SOCIÁLNA POLITIKA

Východiská sociálnej politiky. Sociálna politika. Sociálne zabezpečenie. Sociálna ochrana. Sociálne poistenie. Štátna sociálna podpora. Sociálna pomoc. Záchranná sociálna sieť. Sociálne služby.

Genéza a vývoj sociálnej politiky. Paternalizmus a neopaternalizmus. Utopizmus. Filantropia a altruizmus. Ľudské práva v historickom kontexte. Liberalizmus a neoliberalizmus.

Subjekty a objekty sociálnej politiky. Sociálne systémy. Štátna správa a samospráva. Tretí sektor. Medzinárodné organizácie. Sociálny štát. Objekty sociálnej politiky.

Princípy a ciele sociálnej politiky. Princíp rovnosti. Zákaz diskriminácie. Princípy osobných práv, slobody a dôstojnosti. Princíp solidarity. Princíp participácie. Vývoj cieľov sociálnej politiky v historickom kontexte. Medzinárodný rámec cieľov sociálnej politiky. Formulácia konkrétnych cieľov sociálnej politiky

Predmet sociálnej politiky. Sociálna prevencia. Zdravie. Starnutie a staroba. Rodina. Chudoba. Zamestnanosť a nezamestnanosť. Vzdelávanie a vzdelanie. Sociálna ochrana minorít.

Realizácia sociálnej politiky. Inštitucionalizácia sociálnej politiky. Nástroje sociálnej politiky. Financovanie sociálnej politiky. Súčasný trendy v európskej sociálnej politike

Oblasti sociálnej politiky. Sociálne zabezpečenie. Politika zamestnanosti. Rodinná politika. Bytová politika. Vzdelávacia politika. Zdravotná politika.

Sociálne služby. Formy sociálnych služieb. Ekonomické aspekty sociálnych služieb. Kvalita a deinštitucionalizácia sociálnych služieb. Analýza súčasných podmienok zariadení sociálnych služieb a ich klientov.

3. Povinne-výberovo: určí sa disciplína z vedného základu rigorózneho práce, t. j. niektorá z disciplín sociálnej práce

Sociálna práca vybranými cieľovými skupinami (sociálna práca s rodinou, sociálna práca so seniormi, sociálna práca s deťmi mládežou, sociálna práca s minoritami, sociálna práca s ľuďmi so zdravotným postihnutím).

Sociálna práca v prevencii sociálno- patologických javov.

Sociálna práca vo vybraných oblastiach (verejná správa, tretí sektor, zdravotníctvo, školstvo, trestná justícia,...)

Odporúčaná literatúra:

- BRNULA, P. a kol.: Sociálna práca. Dejiny, teórie a metódy. Bratislava 2012.
- BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A.: Sociálna práca s rodinou – základné východiská a aktuálne trendy. Banská Bystrica : 2013.
- DISMAN, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolínium, 1993
- GABURA, J.: Komunikácia pre pomáhajúce profesie. Bratislava: UK, 2010.
- GEJDOŠOVÁ, Z.: Sociálne zabezpečenie v systéme verejnej správy na Slovensku. Ružomberok: PF KU, 2012.
- GÖPPNER, H.-J. – HÄMÄLÄINEN H.-J. 2008. *Rozprava o vede o sociálnej práci. Hľadanie prvkov pre programatiku*. Bratislava : VŠ ZaSP sv. Alžbety, 2008.
- HATÁR, C.: *Sociálna pedagogika, sociálna andragogika a sociálna práca*. Nitra : 2006.
- HAWKINS, P. - SHOHET, R.: Supervize v pomáhajúcich profesiách . Praha : Portál, 2004.
- HENDL, J.: Kvalitatívny výskum. Praha : Portál, 2005.
- HUDECOVÁ, A. - BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. a kol.: Sociálna práca s rodinou. Banská Bystrica : PF UMB, 2009.
- HUDECOVÁ, A. – JUSKO, P. – VAVRINČÍKOVÁ, L. – BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. – PAPŠO, P.: Kompetencie sociálnych pracovníkov v kontexte intencionálnych a inštitucionálnych reflexií. Banská Bystrica: PF UMB, 2010. ISBN 978-80-557-0112-7.
- HUDECOVÁ, A. – PAPŠO, P. – KURČÍKOVÁ, K. – SEBERÍN, A. – VAVRINČÍKOVÁ, L.: Vybrané cieľové skupiny sociálnej práce. Banská Bystrica, PF UMB. 2012.
- JANEBOVÁ R. (ed): Spolupráce v sociální práci. Gaudeamus Hradec Králové. 2013. Zborník z konferencie IX. Hradecké dny sociální práce.
- JUSKO, P. – HALÁSKOVÁ, R.: Politika zamestnanosti. Banská Bystrica: PF UMB, 2012.
- JUSKO, P.: Sociálna politika pre sociálnych a misijných pracovníkov. Banská Bystrica: PF UMB, 2004
- KELLER, J.: Nové sociální rizika a proč se jim nevyhneme. Slon. 2011. ISBN 978-80-7419-059-9
- WEIHE, H. J. W. a kolektív autorov: *Sosialt arbeid og natid: slovakisk-norske perspektiver, lareverk for hoyskoler. Sociálna práca a súčasnosť: Slovensko – nórske perspektívy*. Editor STACHOŇ. Stavanger: Hertervig Forlag Norway, 2016. ISBN 978-82-8217-2264.
- KOVAČIKOVÁ, D. Základné otázky dejín sociálnej práce. Žilina: ŽU, 2000.
- KRÁĽOVÁ, L.: Sociálne inštitúcie. Prešov: KM-System, 2007
- KRUPA, S. a kol.: Sociálna práca v obci. Bratislava: Socia, 2005.
- KRUPA, S. a kol.: Rozvoj komunitných sociálnych služieb. 2006.
- KRUPA, S. a kol.: Transformácia domovov sociálnych služieb s cieľom sociálnej a pracovnej integrácie ich obyvateľov. Bratislava : 2007.
- LEVICKÁ, J.: Metódy sociálnej práce. Trnava : 2004.
- LEVICKÁ, J.: Na ceste za klientom. Trnava : 2006.
- LORENZ, K.: Osm smrtelných hříchů. Praha, Akademia 1990.
- MATOUŠEK, O. – KOLÁČKOVÁ, J. – KODYMOVÁ, P. (eds.): Sociální práce v praxi. Praha: 2005.
- MATOUŠEK, O. – PAZLAROVÁ, H. a kol.: Podpora rodiny. *Manuál pro pomáhající profese*. Praha: 2014.
- MATOUŠEK, O. a kol.: Metody a řízení sociální práce. Praha : Portál, 2003.
- MYDLÍKOVÁ, E.: Manažment v sociálnej práci. Bratislava: o.z. Sociálna práca, 2004.
- NAVRÁTIL, P.: Úvod do teorií a metod sociální práce. Brno: 2001
- PAVELOVA, L. - TVRDON, M.: Komunitná sociálna práca, Nitra, 2006.
- SCHAVEL, M. a kol.: Sociálna práca vo verejnej správe. Bratislava: VSZaSP, 2008
- SILVERMAN, D.: Ako robiť kvalitatívny výskum: praktická príručka. Bratislava: 2005.
- SMIKOVÁ, E.: Efektívna drogová prevencia v školách a školských zariadeniach. Bratislava: 2012.
- SVATOŠOVÁ, M.: Hospic - Umenie sprevádzať. Bratislava : 2001.
- ŠKULTÉTY, P.: Verejná správa a správne právo. Bratislava: VEDA, 2011.
- ŠVAŘÍČEK, R. - ŠEDOVÁ, K. a kol.: Kvalitatívny výskum v pedagogických vedách. Praha : Portál, 2007.
- TOKÁROVÁ, A. a kol.: Sociálna práca. Prešov : Prešovská univerzita. 2003
- TOMEŠ, I.: Obory sociální politiky. Praha: Portál, 2011
- VADEMECUM SOCIÁLNEJ PRÁCE. Terminologický slovník. Košice: Filozofická fakulta UPJŠ, 2017. 360 s. ISBN 978-80-8152-483-7.
- VÁGNEROVÁ, M.: Psychologie osobnosti. Praha: Karolinum, 2010.
- VASKA, L.: Teoretické aspekty supervízie začínajúcich sociálnych pracovníkov. Bratislava : 2012.
- Dokumenty: Národná protidrogová stratégia na obdobie 2013 – 2020.
 Európska protidrogová stratégia na obdobie 2013 – 2020.
 Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2016 – 2020.
- Zákon NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

Zákon NR SR č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

Zákon NR SR č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi

Zákon NR SR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách

Zákon NR SR č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti

Zákon NRSR č. 2019/2014 o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov